

JUDR. STANISLAV SÁDOVSKÝ, PHD., LL.M., MSc

POSUDEK VEDUCÍHO PRÁCE NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Téma diplomové práce: Veřejný ochránce lidských práv v Ruské federaci.

Autorka diplomové práce: Bc. et Bc. Pavla Recinová

Vedoucí práce: JUDr. Stanislav Sádovský, Ph.D., LL.M., MSc

Zvolené téma

K volbě tématu je třeba předem poznamenat, že autorka kromě toho, že diplomovou práci navazuje na svou bakalářskou práci („Úroveň ochrany lidských práv v Ruské federaci“) a tuto rozvíjí, měla příznivé okolnosti v aktuální mezinárodně-politické situaci, kdy se Rusko – s ohledem na události na Krymu a Ukrajině a právě podílu Ruska na těchto událostech – nachází v epicentru zájmu veřejnosti. Tématika lidských práv je v případě Ruska, které v posledních cca 25 letech neustále balancuje na rozhraní demokratického a autoritářského uspořádání společenských vztahů, jistě atraktivní a s ohledem na relativní uzavřenost ruského prostředí rovněž relativně neznámou matérií. Autorka dokonale využila svého zahraničního studijního pobytu k tomu, aby nasbírala dostatečné množství informací, kontaktů a materiálů ke zvolenému tématu a aby následně zvolené téma fundovaně zpracovala. Jakkoli existují jistá univerzální kritéria vztahující se k institutu ombudsmana, je zřejmé, že postsovětské prostředí bude reprízovat určité specifické charakteristiky jak v oblasti právní úpravy, tak v oblasti personálního naplnění a rovněž tak v oblasti interinstitucionálních vztahů. V tomto směru se tedy nepochybně jedná o téma objektivní a originální, které bude pro čtenáře díky kvalitnímu zpracování autorkou objektivní a mnohovrstevně sdělné.

Struktura práce

Pokud jde o členění práce, zůstává autorka v hranicích osvědčeného schématu – kromě obligatorních částí, tj. úvodu a závěru je práce členěna do čtyř hlavních kapitol, z nichž první kapitola je spíše teoretického a definičního zaměření a druhá cílí na historické souvislosti, které se vážou k institutu ombudsmana v prostředí Ruské federace. Bez těchto dvou kapitol by následující (řekněme) nosné kapitoly třetí a čtvrtá byly jen obtížně srozumitelné, resp. uchopitelné. Obsahem třetí kapitoly je, dá se říci, náplň práce ombudsmana v Rusku, přičemž autorka velmi správně nevěnovala svou pozornost jen pravomocem, které jsou s výkonem tohoto úřadu spojeny, ale stejný prostor věnovala i povinnostem ombudsmana. Za zmínku jistě stojí i fakt, že autorka neopomněla zaměřit pozornost na stěžejní náležitosti podnětů, jež k ombudsmanovi směřují, a popsala proceduru jejich vyřizování, což je v ruském prostředí poměrně zajímavá záležitost.

Neméně významná je pak čtvrtá kapitola, která mapuje vztahy institutu ombudsmana k ostatním nejvyšším orgánům státní moci v Rusku a k nevládním organizacím. Význam této kapitoly je umocněn faktem, že interinstitucionální vztahy jsou v ruském prostředí mnohem více determinující, než je obvyklé v běžném demokratickém prostředí.

Zpracování tématu obsahově i formálně

Po zkušenostech, které měl vedoucí práce s autorkou na základě předcházející spolupráce na bakalářské práci, přistupoval k předložené diplomové práci s velkými očekáváními, neboť odkazovaná bakalářská práce byla z hlediska kvality vysoce nadstandardní a svou úrovní výrazně převyšovala absolventské práce bakalářského stupně. Autorka v souladu s očekáváními vedoucího práce úroveň, kterou v bakalářské práci prezentovala, rozhodně nesnížila. V případě předkládané práce se jedná o vysoce kvalitní a fundovaný autorský text, jenž splňuje nejpřísnější kritéria formální i obsahová na diplomovou práci obvykle kladená. S jistou nadsázkou lze konstatovat, že kdyby všechny předkládané diplomové práce odpovídaly stupni samostatnosti a následně kvalitě této práce, měli by jejich vedoucí výrazně ulehčenou činnost. To ovšem neznamená, že na práci nelze přes veškerá pozitiva nalézt drobné vady. Mezi takové lze zařadit třeba fakt, že se autorka v některých pasážích nechává strhnout ke kazuistickému přístupu (srov. např. s. 73 „případ Blatný“ nebo s. 86 „případ Kovaleva“). Nicméně jak již bylo předznamenáno, jedná se však o výhrady marginální, které snad mohou zatráktivnit zpracovávané téma, nicméně nosné jsou vždy obecné závěry. Poměrně neortodoxní je také užívání slovního spojení „subjekty federace“ ve významu „územní části/celky federace“, které jde na vrub ruskému jazykovému prostředí, v němž nepůsobí toto slovní spojení (které je mimochodem správné, neboť vychází přímo z textu ruské ústavy) tak rušivě. V tomto případě zřejmě autorka „platí“ daň své bilingvální výbavě, kdy ruskojazyčná část jejích dovedností „umlčela“ alarm českého vyjadřování (to však není výhrada, toliko pokus o možné vysvětlení). Interní souboj sváděla autorka v průběhu vzniku práce na poli aplikace vztažných zájmen „který“ vs. „jenž“ (ve všech myslitelných variantách), jakož i uplatnění podstatných jmen „institut“ vs. „instituce“ a dlužno poznamenat, že se nakonec jednalo o souboj vítězný. Bude-li autorka s textem dále pracovat (rozhodně se jedná o text zajímavý, který by si zasloužil být zpřístupněn širší veřejnosti), měla by být pozornost věnována korekturám – i přes veškerou snahu lze najít mírné prohršky třeba vůči interpunkci (např. s. 67).

Celkový rozsah práce 113 stran je výsledkem výrazně rozsáhlého seznamu použité literatury (za pozornost stojí kvantita originálních pramenů) jakož i připojených příloh (přínosný je zejména autorský překlad ruské ústavy). Rozsah práce tak odpovídá nárokům kladeným na tento typ absolventské práce. Metody, jež autorka při zpracování práce použila, odpovídají vědeckým standardům pro danou oblast.

S fonty pracuje autorka střizlivě.

Styl práce

Jak již bylo naznačeno shora, jistým hendikepem (byť se obecně nepochybně jedná o přednost) se může jevit autorčina jazyková vybavenost, která může mít – při snížené míře pozornosti – negativní vliv na čistotu jazykového vyjadřování, kdy do češtiny mohou proniknout rusismy. S touto hrozbou se však autorka vypořádala dobře. Jinak z úrovně práce je zřejmé, že autorka disponuje bohatou slovní zásobou lehce a snadno formuluje. Předností autorky dále je, že dokáže udržet zpracovávaný text na odpovídající odborné úrovni a neskouzává k nevědeckému vyjadřování.

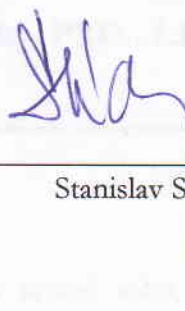
Další aspekty práce

Ocenění hodné je, jak se autorka vypořádala s kvantem použité literatury, kdy autorský text není pouhým kompilátem již zpracovaných fakt. I přes nadstandardní rozsah odkazovaných zdrojů, dokázala autorka s literaturou pracovat citlivě a v rozsahu potřebném pro podporu svých výroků a závěrů.

Přílohy práce, které spolu se seznamem literatury zvyšují rozsah práce, skýtají zajímavé didaktické možnosti a předjímají praktické využití práce.

Vedoucí diplomové práce považuje práci za naprosto způsobilou k obhajobě a navrhuje hodnocení práce stupněm
v ý b o r n ě.

V Praze dne 29. 4. 2014

Stanislav Sádovský

V rámci obhajoby doporučuji položit následující otázky:

1. Na str. 67 přichází autorka s myšlenkou, že by bylo užitečné zřídit pro jednotlivé skupiny společnosti (vojáci, důchodci...) vlastní veřejné ochránce. Protože se jedná o myšlenku velmi avantgardní, bylo by v rámci obhajoby na místě, kdyby autorka tuto svou myšlenku rozvedla a upřesnila, jaká by byla kritéria pro skupiny s vlastním ombudsmanem a jaké by byly charakteristiky sociálních vrstev (skupin), které by vlastním ombudsmanem disponovat neměly. A dále (i) kým by v případě realizace takové myšlenky realizovala volbu (jmenování) ombudsmana, (ii) jak by zajistila dostatek osobností, aby mohly být všechny ombudsmanské úřady personálně naplněny (v práci popisuje peripetie personálního naplnění jediného „centrálního“ úřadu) a (iii) jak by zajistila jednotnost výkonu všech takto vzniklých funkcí.
2. Z hlediska procesů ve veřejné správě je zásadní rozdíl, je-li podnět zamítnut, nebo odmítnut. Mohla by diplomantka v obecné rovině vysvětlit, jaké podmínky musí být splněny pro zamítnutí podnětu a jaké podmínky pro jeho odmítnutí?